

Motion till riksdagen 2022/23:1337

av **Mats Wiking (S)**

Trafikljusstyrning för utryckningsfordon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ny teknik för trafikljusstyrning för utryckningsfordon bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I takt med att våra städer växer och trafikdensiteten ökar är det allt svårare för utryckningsfordon att komma fram i utsatt tid. Arbetsmiljön för de som kör utryckningsfordon är ansträngd där de bland annat utsätts för påtagligt större risker i trafiken jämfört med civila bilister. Det ligger i allas intresse att skapa bästa möjliga förutsättningar för att denna yrkesgrupp ska kunna utföra sitt arbete på bästa möjliga sätt. Nu finns det ett hjälpmedel tillgängligt för att hjälpa denna yrkesgrupp att bli ännu bättre. Det finns ett måttlöst intresse från blåljusmyndigheter i tätorter att få detta hjälpmedel på plats så snart som möjligt. Tekniken finns på plats och det skulle gagna samhället att den infördes i stor skala så snart som möjligt. Risken är nu att tekniken inte kommer att införas då frågan om vilken myndighet som bör sköta driften av systemet inte är klargjord. Om ingen tar ansvaret för detta riskerar samhället att inte dra nytta av den nya tekniken som till stor del finansierats av statliga medel.

Bättre säkerhet för blåljuspersonal och bilister

Att arbeta i trafiken innebär många risker. Nästan var tredje dödsolycka i arbetet sker på vägarna och de allra flesta trafikolyckor beror på den mänskliga faktorn. Blåljuspersonal är en extra utsatt grupp. Vid utryckningskörning är chansen att råka ut för en allvarlig trafikolycka 6 gånger högre jämfört med civila bilister. Trafiksäkerhet är en av de största arbetsmiljöfrågorna för dessa grupper.

Det farligaste momentet vid en utryckningskörning är att korsa en korsning vid rött ljussignal. Det finns ett stort värde för utryckningsfordon att kunna styra trafikljusen så

att dessa visar grön signal när utryckningsfordonet ankommer till korsningen. Dels för att minska chansen att en olycka inträffar men också för att kunna korta ned utryckningstiderna. Blåljuspersonal är redan en utsatt yrkesgrupp och ett sådant här hjälpmedel skulle kunna förbättra arbetsmiljön avsevärt samt bidra positivt till deras samhällsuppdrag.

Ny teknik för blåljusfordon

Nu finns det en ny teknik som gör det möjligt för utryckningsfordon att styra trafikljus på ett effektivt sätt. Genom att undvika att köra mot rött kan trafiksäkerheten öka med upp till 70 %. Framkörningstiden kan också förkortas. Viktiga sekunder som kan vara skillnaden mellan liv och död.

Trafikljusstyrningen sker per automatik då blåljuspersonalen kvitterar ett larm i fordonet. Fordonet kommunicerar framkörningsrutten till vägägarens trafikserver och ber om prioritet. Trafikservern accepterar förfrågan och börjar förskjuta rött och grön våg i trafikljusen för att se till att det är grönt när utryckningsfordonet ankommer. Systemet är dynamiskt och anpassar sig automatiskt till den nya rutten om personalen i utryckningsfordonet kör fel eller väljer en annan rutt. Tekniken kan enkelt införas då befintlig infrastruktur kan användas och inga större investeringar krävs.

Tekniken har utvecklats i ett EU-finansierat projekt (Nordic Way) där bland andra Trafikverket och en del svenska kommuner varit del av projektet. Nordic Way 2 och Nordic Way 3 är C-ITS-pilotprojekt som gör det möjligt för fordon, infrastruktur och nätoperatörer att kommunicera. En applikation är bland andra trafikljusstyrning. Tekniken bygger på en EU-standard och finns redan idag i ca 80 % av alla trafikljus i Nederländerna. Tekniken kommer att implementeras i Sverige i mindre skala under andra kvartalet 2022 i Uppsala och Stockholms kommun som en pilot.

För att tekniken ska kunna börja användas i större skala i Sverige så krävs att vägägarna tar beslut om att införa den samt att någon myndighet tar ansvaret för drift av den nod som krävs. Det handlar alltså främst om Sveriges kommuner men också Trafikverket. Det krävs också att utryckningsfordonet i sig har stöd för att kommunicera med vägägarens trafikserver. Idag finns utryckningsfordon i 48 svenska kommuner som redan har stöd för att kommunicera med vägägarens servrar.

Nu riskerar tekniken att inte kunna införas i större skala för att frågan om vem som ska ansvara för driften av den nod som krävs inte är klar.

Mats Wiking (S)